

**BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM NGHỆ THUẬT TRUNG ƯƠNG**

NGUYỄN ĐÌNH QUYỀN

**PHÁT TRIỂN HOẠT ĐỘNG GIÁO DỤC ÂM NHẠC
NGOẠI KHOÁ TẠI TRƯỜNG TRUNG HỌC PHỔ THÔNG
NGUYỄN BÌNH KHIÊM, QUẬN CẦU GIẤY, HÀ NỘI**

**TÓM TẮT LUẬN VĂN THẠC SĨ
LÝ LUẬN VÀ PHƯƠNG PHÁP DẠY HỌC ÂM NHẠC
Khóa 11 (2018 - 2020)**

Hà Nội, 2022

**CÔNG TRÌNH ĐÃ ĐƯỢC HOÀN THÀNH
TẠI TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM NGHỆ THUẬT TRUNG ƯƠNG**

Người hướng dẫn khoa học: : PGS. TS. Lê Vinh Hưng

Phản biện 1:

Phản biện 2:

Luận văn được bảo vệ trước Hội đồng chấm luận văn thạc sĩ
tại trường ĐHSP Nghệ thuật Trung ương

Vào ngày tháng năm 2022

Có thể tìm hiểu luận văn tại:

Thư viện Trường ĐHSP Nghệ thuật Trung ương

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Từ năm 2002, môn Âm nhạc được Nhà nước coi là môn học chính thức, được triển khai đại trà trên phạm vi toàn quốc, dành cho học sinh từ lớp 1 đến lớp 9. Gần 20 năm qua, sự khẳng định vị trí, vai trò của môn Âm nhạc trong là bước tiến lớn của sự nghiệp giáo dục nghệ thuật, là cơ sở nền tảng cho việc tiếp tục phát triển giáo dục âm nhạc vào cấp THPT trong thời gian tới, góp phần cho việc giáo dục đạo đức, tư tưởng, thẩm mỹ HS.

Trường dân lập Nguyễn Bình Khiêm là một trường phổ thông đa cấp (từ Tiểu học tới THPT), nằm trên địa bàn quận Cầu Giấy, Hà Nội. Nhà trường có truyền thống chất lượng, có điều kiện cơ sở vật chất khá tốt và thường xuyên đổi mới chương trình, phương pháp dạy, học, khá chú trọng và quan tâm tới giáo dục âm nhạc cho HS, trong đó có cả học sinh cấp THPT. Ba năm trở lại đây, hoạt động giáo dục âm nhạc ngoại khoá tại Trường THPT dân lập Nguyễn Bình Khiêm đã được tập thể sư phạm của Trường đặc biệt chú trọng. Các hoạt động giáo dục âm nhạc ngoại khoá đã được tổ chức với nhiều nội dung, hình thức phong phú và đạt được hiệu quả đáng ghi nhận, như: thành lập Câu lạc bộ nghệ thuật giành cho những HS yêu thích âm nhạc và vũ đạo tham gia các hoạt động biểu diễn trong các giao lưu nghệ thuật, các sự kiện của Nhà trường; mời các GV âm nhạc cơ hữu/thỉnh giảng có trình độ chuyên môn sâu để viết chương trình dạy học âm nhạc riêng cho Nhà trường; triển khai chương trình dạy học âm nhạc của Nhà trường dưới hình thức Câu lạc bộ vào chiều thứ bảy...

Có thể thấy, hoạt động giáo dục âm nhạc ngoại khoá đã phần nào đáp ứng được nguyện vọng, yêu cầu cũng như định hướng nghề nghiệp cho học sinh yêu thích âm nhạc. Tuy nhiên, nhìn một cách tổng thể thì phần lớn các hoạt động giáo dục âm nhạc ngoại khoá ở Trường vừa chưa toàn diện, liên tục, vừa thiếu chiều sâu. Hoạt động của Câu lạc bộ nghệ thuật phần lớn mang tính tự phát, chưa có sự giám sát chặt chẽ, định hướng hoạt động của giáo viên và nội dung các hoạt động chủ yếu

thiên về “giải trí”, chưa chú trọng bài bản nên việc trình diễn âm nhạc của HS vẫn còn nhiều thiếu sót. Vấn đề nổi cộm trong các nhóm HS trình diễn âm nhạc là thiếu sự nhất quán, thiếu sự hợp tác, mạnh ai người đó chơi nên dễ gây phản cảm, chưa đạt chất lượng nghệ thuật. Từ đó cho thấy việc tổ chức trình diễn âm nhạc còn chưa thực sự phát huy tối ưu vai trò của hoạt động giáo dục âm nhạc ngoại khoá trong việc nâng cao năng lực thẩm mỹ cũng như mở rộng hiểu biết về âm nhạc cho HS trong mối tương quan các môn học/lĩnh vực khác. Chính vì vậy cần có nghiên cứu để khắc phục những mặt còn hạn chế, tiếp tục phát huy tiềm năng sẵn có của Trường THPT Nguyễn Bình Khiêm để phát triển hoạt động giáo dục âm nhạc ngoại khoá, đặc biệt khả năng phối hợp của HS trong trình diễn âm nhạc có chất lượng nghệ thuật, tạo hiệu quả cao là hết sức cần thiết.

Mặc dù đã có một số công trình nghiên cứu đề cập đến hoạt động giáo dục âm nhạc ngoại khoá ở trường phổ thông, tuy nhiên các công trình này chủ yếu nghiên cứu về hoạt động giáo dục âm nhạc ngoại khoá ở bậc Tiểu học và Trung học cơ sở mà chưa đề cập ở bậc THPT, nhất là nghiên cứu một trường hợp cụ thể nhằm phát triển hoạt động giáo dục âm nhạc ngoại khoá ở Trường THPT dân lập Nguyễn Bình Khiêm thì lại càng chưa có đề tài đề cập.

Xuất phát từ những vấn đề nêu trên, chúng tôi chọn đề tài ***“Phát triển hoạt động giáo dục âm nhạc ngoại khóa tại Trường Trung học phổ thông Nguyễn Bình Khiêm, quận Cầu Giấy, Hà Nội”*** cho luận văn của mình.

2. Tình hình nghiên cứu

2.1. Công trình nghiên cứu nước ngoài

Cho đến nay, trên thế giới đã có rất nhiều công trình nghiên cứu về giáo dục âm nhạc. Trong đó có công trình nguyên bản tiếng nước ngoài, có công trình được dịch sang tiếng Việt.

Vai trò của giáo dục âm nhạc của A. Xô-khor là tác giả người Nga, do Vũ Tụ Lâm dịch.

Nhà giáo dục âm nhạc R.Douglas Greer người Anh đã viết cuốn

Design for music learning. Đây là cuốn sách đề cập tương đối toàn diện về giáo dục âm nhạc. Cuốn sách đưa ra một số nguyên tắc giáo dục âm nhạc phổ thông tại nhà trường phổ thông tại Mỹ.

Như vậy, mặc dù các tác giả nhìn nhận ở nhiều khía cạnh khác nhau nhưng có thể thấy nhiều nhà khoa học đã nghiên cứu, đánh giá cao vai trò của HĐNK trong giáo dục nói chung và giáo dục âm nhạc nói riêng.

2.2. Công trình nghiên cứu trong nước

Trong lĩnh vực khoa học giáo dục đã có các công trình nghiên cứu về hoạt động ngoại khóa nhằm gây hứng thú nói chung, hứng thú học tập nói riêng. Công trình *Giáo dục học* (tập 1 và 2, Nxb Giáo dục, Hà Nội, 1987) của Hà Thế Ngữ và Đặng Vũ Hoạt, HĐNK được coi là một trong những hình thức dạy học có khả năng tạo hứng thú cho HS, giúp các em mở rộng, nâng cao, khắc sâu kiến thức và rèn luyện các kỹ năng được tốt hơn.; trong giáo trình *Giáo dục học đại cương* (NXB ĐHQG HN, 1997) và *Giáo dục học* (NXB ĐHSP, HN 2008), tác giả Phạm Viêt Vương đã phân tích các hình thức tổ chức dạy học ở trường phổ thông, đặc biệt là các hình thức HĐNK, mỗi hình thức tác giả đều đưa ra những vấn đề cơ bản như: cách triển khai, vai trò, ý nghĩa của hình thức HĐNK đó.

Theo chúng tôi, các công trình trên có nội dung và giải pháp mang tính ứng dụng cao về một số hoạt động giáo dục âm nhạc tổ chức chính khóa và ngoại khóa cho học sinh tiểu học và trung học cơ sở.

Đối với hoạt động giáo dục âm nhạc ngoại khóa ở trường phổ thông. cũng có một số công trình đề cập đến một số khía cạnh như: Đề án “*Hỗ trợ đưa dân ca vào trường Trung học cơ sở*”, năm 2009, Phạm Lê Hòa làm chủ nhiệm đề tài “*Tổ chức giáo dục các loại hình nghệ thuật dân gian vùng đồng bằng Bắc Bộ cho học sinh trung học cơ sở*”, năm 2013 cũng do Phạm Lê Hòa làm chủ nhiệm. Nội dung của hai công trình nêu rõ ý nghĩa việc đưa dân ca, các loại hình nghệ thuật dân gian vào trường THCS là một trong những chương trình trọng tâm của Bộ Giáo dục và Đào tạo nhằm góp phần bảo tồn, phát huy dân ca, các loại hình

nghệ thuật dân gian các vùng miền của nước ta, đồng thời giáo dục cho học sinh biết các giá trị quý báu, từ đó trân trọng, yêu thích, cảm thụ được vẻ đẹp của dân ca và các loại hình nghệ thuật dân gian.

Ở góc độ khác, đề tài nghiên cứu khoa học cấp Bộ “*Nhạc khí dân tộc vùng Tây Bắc Việt Nam trong hoạt động giáo dục phổ thông dân tộc nội trú - tại tỉnh Hòa Bình, Sơn La*” của PGS, TS Trần Hoàng Tiến làm chủ nhiệm là công trình nghiên cứu tập trung khai thác, sử dụng nhạc khí dân gian Tây Bắc trong tổ chức dạy học chính khóa, ngoại khóa, sinh hoạt CLB Âm nhạc đã góp phần trao truyền cho thế hệ trẻ cách bảo tồn bền vững lâu dài giá trị nghệ thuật quý báu. Qua đó thanh thiếu niên Tây Bắc tăng cường hiểu biết, phát huy, quảng bá di sản, chế tác nhạc khí, tạo hiệu ứng phát triển du lịch... góp phần xây dựng quê hương, đất nước.

Năm 2014, luận văn Lý luận và Phương pháp dạy học Âm nhạc *Đưa hát Trống quân Dạ Trạch vào giờ học ngoại khóa ở một số trường Trung học cơ sở thuộc huyện Khoái Châu, tỉnh Hưng Yên* của tác giả Nguyễn Thị Nga (bảo vệ tại Trường Đại học sư phạm Nghệ thuật Trung ương) đã làm rõ những đặc trưng của hát Trống quân Dạ Trạch, đánh giá thực trạng hoạt động âm nhạc ngoại khóa của một số trường THCS trên địa bàn huyện Khoái Châu, tỉnh Hưng Yên, từ đó đề xuất một số biện pháp đưa hát Trống quân Dạ Trạch vào giờ ngoại khóa tại một số trường THCS thuộc huyện Khoái Châu, Tỉnh Hưng Yên nhằm bảo tồn và phát huy thể loại dân ca độc đáo của huyện Khoái Châu, đồng thời góp phần phát triển văn hóa dân tộc.

Năm 2014, tác giả Nguyễn Thế Hùng hoàn thành luận văn với đề tài *Đưa hát Đúm, Thủy Nguyên vào chương trình Trung học cơ sở Thành phố Hải Phòng*.

Như vậy, qua một số công trình trên có thể thấy, nhiều tác giả đánh giá cao vai trò của hoạt động ngoại khóa nói chung, hoạt động ngoại khóa âm nhạc nói riêng. Tuy nhiên, đến nay, mới chỉ có một số công trình nghiên cứu về ngoại khóa âm nhạc ở bậc THCS, chưa có công trình nào nghiên cứu về ngoại khóa âm nhạc ở bậc THPT nói chung, ngoại

khóa âm nhạc tại trường THPT Nguyễn Bình Khiêm nói riêng. Dù vậy, công trình trên là cơ sở để chúng tôi tiếp thu, là tài liệu để tham khảo cho luận văn của mình.

3. Mục đích và nhiệm vụ nghiên cứu

3.1. Mục đích nghiên cứu

Luận văn đi sâu vào đánh giá thực trạng về hoạt động giáo dục âm nhạc ngoại khoá của Trường THPT Nguyễn Bình Khiêm, Cầu Giấy, Hà Nội, từ đó đề xuất biện pháp phát triển tiếp theo nhằm đáp ứng yêu cầu giáo dục của Nhà trường cũng như nguyện vọng, sở thích của học sinh.

3.2. Nhiệm vụ nghiên cứu

Tìm hiểu thực trạng về hoạt động âm nhạc ngoại khoá tại Trường THPT Nguyễn Bình Khiêm, Cầu Giấy, Hà Nội.

Căn cứ trên cơ sở lý luận và thực tiễn đã khảo sát, đưa ra định hướng và biện pháp phát triển hoạt động giáo dục âm nhạc ngoại khoá tại Trường THPT Nguyễn Bình Khiêm, Cầu Giấy, Hà Nội.

Thực nghiệm sư phạm để kiểm chứng tính khả thi.

4. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

4.1. Đối tượng nghiên cứu

Biện pháp phát triển hoạt động giáo dục âm nhạc ngoại khoá tại Trường THPT Nguyễn Bình Khiêm, Cầu Giấy, Hà Nội.

4.2. Phạm vi nghiên cứu

Địa điểm nghiên cứu: Trường THPT Nguyễn Bình Khiêm, Cầu Giấy, Hà Nội.

Không gian và thời gian nghiên cứu: Trường THPT Nguyễn Bình Khiêm, Cầu Giấy, Hà Nội; từ tháng 9 năm 2017 đến tháng 12 năm 2020 (đây là khoảng thời gian mà học viên nhiều lần biểu diễn, tham gia các hoạt động âm nhạc tại Trường THPT Nguyễn Bình Khiêm).

5. Phương pháp nghiên cứu

Phương pháp điều tra, khảo sát, phỏng vấn: Nắm tình hình dạy học âm nhạc, hoạt động ngoại khóa âm nhạc của GV và HS trường Nguyễn Bình Khiêm để có những cứ liệu và nguồn thông tin xác thực.

Phương pháp phân tích, so sánh và tổng hợp: để hệ thống hóa các tài liệu nghiên cứu lý luận và tư liệu thực tế; phân tích và tổng hợp các vấn đề trong hoạt động giáo dục âm nhạc ngoại khóa; so sánh, đối chiếu những nội dung cần phân tích như các thuật ngữ, các kỹ năng, các đặc điểm, thực trạng về hoạt động giáo dục âm nhạc ngoại khóa ở các trường THPT khác.

Phương pháp thực nghiệm sư pháp nhằm đánh giá về những biện pháp đã được đề xuất.

6. Những đóng góp của luận văn

Đây là luận văn đầu tiên nghiên cứu về hoạt động giáo dục âm nhạc tại Trường THPT Nguyễn Bình Khiêm. Luận văn đã đề xuất được biện pháp phát triển hoạt động giáo dục âm nhạc ngoại khóa cho Nhà trường, đáp ứng sở thích, nguyện vọng cũng như yêu cầu định hướng nghề nghiệp cho HS.

Luận văn sau khi được Hội đồng nghiệm thu có thể sử dụng làm tài liệu tham khảo cho các giáo viên, sinh viên, học sinh quan tâm hoạt động giáo dục âm nhạc ngoại khóa ở nhà trường THPT.

7. Bố cục của luận văn

Ngoài phần Mở đầu, Kết luận, Tài liệu tham khảo và Phụ lục, luận văn gồm 2 chương:

Chương 1: Cơ sở lý luận và thực trạng hoạt động giáo dục âm nhạc tại Trường THPT Nguyễn Bình Khiêm

Chương 2: Định hướng và biện pháp phát triển hoạt động giáo dục âm nhạc ngoại khóa tại Trường THPT Nguyễn Bình Khiêm

Chương 1

CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TRẠNG HOẠT ĐỘNG GIÁO DỤC ÂM NHẠC NGOẠI KHÓA TRƯỜNG PHỔ THÔNG TRUNG HỌC NGUYỄN BÌNH KHIÊM

1.1. Một số khái niệm

1.1.1. Âm nhạc

Âm nhạc là một bộ môn nghệ thuật dùng âm thanh để diễn đạt tình cảm, xúc cảm của con người. Theo chúng tôi, âm nhạc còn chứa đựng nhiều hơn thế, khi chúng ta nghe các cấu trúc âm thanh lạ, thì việc nắm bắt chúng có sự sắp xếp và kết hợp thành một thể thống nhất, bao gồm các thành phần nào là cả quá trình nghiên cứu.

Trong trường học, âm nhạc là phương tiện tích cực để hình thành cho học sinh có được một tâm hồn trong sáng, một thị hiếu âm nhạc lành mạnh, một tư duy sáng tạo khiến cho học sinh nhanh nhẹn và sống lạc quan yêu đời hơn. Âm nhạc cũng góp phần quan trọng tới sự phát triển hoàn chỉnh, cân đối về tâm hồn, trí tuệ và thể chất.

1.1.2. Giáo dục âm nhạc

Giáo dục âm nhạc là hoạt động nhằm tác động một cách có hệ thống đến đối tượng được giáo dục âm nhạc, được thực hiện bằng nhiều con đường khác nhau: thông qua dạy học âm nhạc; thông qua quá trình hoạt động trải nghiệm âm nhạc; thông qua các hoạt động vui chơi giải trí; thông qua các nghệ sĩ, thầy cô giáo, bạn bè và những câu chuyện về âm nhạc được rút ra từ sách vở, từ lịch sử, từ cuộc sống.

1.1.3. Hoạt động giáo dục âm nhạc ngoại khóa

1.1.3.1. Phát triển

Phát triển là mở mang từ nhỏ thành to, từ yếu thành mạnh

Thực chất của sự phát triển là sự vận động từ thấp đến cao, từ chưa hoàn thiện đến hoàn thiện của sự vật hiện tượng trong thế giới.

Trong quá trình vận động phát triển của giáo dục âm nhạc bao giờ cũng có sự kế thừa. Vì kế thừa là một qui luật trong sự vận động phát triển của giáo dục âm nhạc.

1.1.3.2. Hoạt động giáo dục

Các hoạt động giáo dục ở nhà trường THPT (theo nghĩa hẹp) gồm: hoạt động tập thể (sinh hoạt lớp, sinh hoạt trường, sinh hoạt Đoàn

Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh); hoạt động giáo dục hướng nghiệp cấp giúp học sinh tìm hiểu để định hướng tiếp tục học tập và định hướng nghề nghiệp; hoạt động giáo dục nghề giúp học sinh hiểu được một số kiến thức cơ bản về công cụ, kỹ thuật, quy trình công nghệ..., hình thành và phát triển kỹ năng vận dụng những kiến thức vào thực tiễn;

1.1.3.3. Ngoại khóa

Ngoại khóa là các hoạt động giáo dục ngoài chương trình chính khóa. Hay nói cách khác, đây là hoạt động thuộc chương trình giáo dục, góp phần thực hiện các mục tiêu giáo dục, nhưng không qui định cụ thể trong chương trình chính khóa; là một hoạt động giáo dục cơ bản được thực hiện một cách có mục đích, có kế hoạch, có tổ chức và đảm bảo tích cực trên cả ba mặt: giáo dưỡng, giáo dục và phát triển cho học sinh nhằm góp phần đáp ứng nhu cầu đa dạng của đời sống xã hội.

1.1.3.4. Hoạt động giáo dục ngoại khóa

Hoạt động giáo dục âm nhạc ngoại khóa được hiểu là hình thức tổ chức giáo dục âm nhạc ngoài giờ lên lớp nhằm hỗ trợ cho giáo dục âm nhạc nội khóa, góp phần phát triển và hoàn thiện phẩm chất, năng lực âm nhạc và tài năng sáng tạo của người học.

1.2. Vai trò của hoạt động giáo dục âm nhạc ngoại khóa trong trường trung học phổ thông

1.2.1. Đối với học sinh

Hoạt động giáo dục âm nhạc ngoại khóa có tác dụng trong việc giáo dưỡng, giáo dục và phát triển toàn diện học sinh, làm phong phú kiến thức, giáo dục tình cảm, đạo đức, phẩm chất của học sinh, giáo dục tinh thần tập thể, ý thức cộng đồng trách nhiệm, yêu thích lao động, rèn tính kỷ luật và tinh thần tương thân, tương ái.

Việc tổ chức hoạt động ngoại khóa góp phần vào việc *củng cố, bồi dưỡng và làm sâu sắc tri thức cho học sinh.*

Về phát triển kỹ năng: Tổ chức Hoạt động giáo dục âm nhạc ngoại khóa góp phần vào việc phát triển ở học sinh nhiều kỹ năng thực hành, vận dụng kiến thức đã học vào thực tiễn cuộc sống.

1.2.2. Đối với giáo viên

Thứ nhất, tổ chức hoạt động ngoại khóa trong dạy học âm nhạc

giúp giáo viên từng bước nâng cao trình độ, kiến thức chuyên môn của mình đặc biệt là nguồn tri thức về chủ đề mà mình trực tiếp chỉ đạo/tham gia.

Thứ hai, tổ chức hoạt động giáo dục âm nhạc ngoại khoá giúp cho giáo viên bổ sung nâng cao kỹ thuật tổ chức trong dạy học.

Thứ ba, tổ chức hoạt động giáo dục âm nhạc ngoại khóa hiệu quả không chỉ góp phần quan trọng vào đổi mới phương pháp của thầy - trò, nâng cao chất lượng dạy học, mà còn giúp học sinh yêu thích và hứng thú với môn Âm nhạc hơn theo nguyên lý “học đi đôi với hành”.

Thứ tư, thông qua việc tổ chức hoạt động giáo dục âm nhạc ngoại khóa, giáo viên có thể tạo sự gắn kết cho tập thể, cũng như nhanh chóng phát hiện được tài năng, năng khiếu của học sinh, từ đó có thể trau dồi và củng cố kiến thức riêng cho từng bạn.

1.3. Thực trạng hoạt động âm nhạc tại Trường trung học phổ thông Nguyễn Bình Khiêm, Cầu Giấy, Hà Nội.

1.3.1. Khái quát về Trường trung học phổ thông Nguyễn Bình Khiêm, Cầu Giấy, Hà Nội

Trường THPT dân lập Nguyễn Bình Khiêm được thành lập ngày 19 tháng 8 năm 1993, theo Quyết định thành lập trường ban đầu là Trường phổ thông cấp 2 - 3 Nguyễn Bình Khiêm. Từ năm 2005, Sở GD và ĐT Hà Nội thống nhất đổi tên thành trường THPT dân lập Nguyễn Bình Khiêm và theo Quyết định số 218/ QĐUBND ngày 13 tháng 1 năm 2011 của UBND thành phố Hà Nội, trường THPT dân lập Nguyễn Bình Khiêm được chuyển đổi từ loại hình trường dân lập sang loại hình trường tư thục, có tên là trường THPT Nguyễn Bình Khiêm - Cầu Giấy gồm 2 cấp, THCS và THPT, dạy học sinh từ lớp 6 đến lớp 12. Trường thuộc loại hình trường ngoài công lập.

Các phương tiện, thiết bị phục vụ hoạt động ANNK, dạy học âm nhạc tại trường THPT Nguyễn Bình Khiêm được trang bị tương đối tốt. Nhà trường đã trang bị khá đầy đủ các trang thiết bị phục vụ cho hoạt động dạy học âm nhạc, ngoại khóa âm nhạc. lợi cho hoạt động GDAN nói chung, hoạt động ANNK nói riêng.

1.3.2. Khả năng âm nhạc của học sinh của trường trung học phổ thông Nguyễn Bình Khiêm

1.3.2.1. Về nhu cầu và sở thích âm nhạc

Đối với vấn đề hoạt động âm nhạc ngoại khóa, qua khảo sát điều tra các khối lớp 10, lớp 11 và lớp 12 với tổng số 300 em (mỗi khối 100), chúng tôi thu thập được số liệu cho thấy phần lớn các em học sinh trường THPT Nguyễn Bình Khiêm rất thích, mong muốn được tham gia các hoạt động âm nhạc ngoại khóa. Cụ thể thể hiện qua số liệu sau:

Bảng 1: Khảo sát sở thích đối với các hoạt động âm nhạc ngoại khóa

TT	Hoạt động	Số lượng học sinh	Tỷ lệ %
1	Câu lạc bộ âm nhạc	295	98.33
2	Tổ chức dạy đàn, hát cho học sinh	155	51.67
3	Tổ chức giao lưu âm nhạc với các ca sĩ, nhạc sĩ	299	99.67
4	Tổ chức tham quan, dã ngoại gắn với âm nhạc	284	94.67
5	Nghiên cứu, hiểu biết về âm nhạc	146	48.67
6	Tổ chức các cuộc thi âm nhạc	136	45.33

Từ sở thích như vậy, 300 HS cũng đã có ý kiến về việc Nhà trường nên tổ chức các hoạt động như sau:

Bảng 2: Khảo sát về việc tổ chức các hoạt động âm nhạc ngoại khóa

TT	Hoạt động	Số lượng học sinh	Tỷ lệ %
1	Câu lạc bộ âm nhạc	281	93.67
2	Tổ chức dạy đàn, hát cho học sinh	141	47.00
3	Tổ chức giao lưu âm nhạc với các ca sĩ, nhạc sĩ	300	100.00
4	Tổ chức tham quan, dã ngoại gắn với âm nhạc	292	97.33
5	Nghiên cứu, hiểu biết về âm nhạc	133	44.33
6	Tổ chức các cuộc thi âm nhạc	121	40.33

1.3.2.1. Về năng khiếu âm nhạc

Việc tuyển chọn năng khiếu âm nhạc chính là để đánh giá các dấu hiệu ban đầu về khả năng của HS trong hoạt động âm nhạc.

Một số em có năng khiếu, tài năng về một số lĩnh vực như sáng tác, biểu diễn, thuyết trình và thực tế là các em đã tham gia một số cuộc thi và đoạt giải nên GV không cần phải kiểm tra mà động viên các em

tham gia CLB âm nhạc, tham gia các hoạt động âm nhạc ngoại khóa của Trường.

1.3.3. Nội dung và hình thức hoạt động âm nhạc ngoại khóa cho học sinh trường trung học phổ thông Nguyễn Bình Khiêm

1.3.3.1. Giáo dục âm nhạc trong các hoạt động ngoại khóa của Nhà trường

Các em học sinh được giáo viên âm nhạc dạy thêm hát tập thể với những bài hát qui định của Đoàn, bài hát truyền thống do các nhạc sĩ sáng tác riêng cho Trường, các bài hát theo chủ đề những ngày lễ lớn trong năm. Ngoài ra còn có một số hoạt động khác như: tổ chức cho học sinh giao lưu văn nghệ với các đơn vị kết nghĩa. Sự hiện diện của các tiết mục âm nhạc, các bài ca cách mạng là phần không thể thiếu nhằm gây không khí hứng khởi, giáo dục truyền thống tốt đẹp cho HS.

1.3.3.2. Hoạt động giáo dục trong Câu lạc bộ âm nhạc

CLB âm nhạc được Nhà trường tổ chức dạy học theo hình thức CLB vào chiều thứ bảy.

Các GV dạy học âm nhạc tại CLB âm nhạc gồm 08 GV cơ hữu (07 GV đều tốt nghiệp tại Trường ĐHSP Nghệ thuật Trung ương: 01 thạc sĩ tốt nghiệp chuyên ngành Lý luận và Phương pháp dạy học âm nhạc, 06 GV tốt nghiệp ĐHSP âm nhạc; 01 GV tốt nghiệp ĐH đàn bầu tại Học viện Âm nhạc Quốc gia Việt Nam) và 02 GV thỉnh giảng.

Cơ sở vật chất để dạy học âm nhạc cho CLB với đầy đủ các phòng chức năng, trang thiết bị cần thiết cho công tác chuyên môn.

Nhìn vào hoạt động giáo dục âm nhạc ngoại khóa theo hình thức CLB chiều thứ bảy có phần giống mô hình hoạt động dạy học âm nhạc tại các nhà văn hóa ở Hà Nội.

1.3.3.3. Hoạt động giáo dục trong Câu lạc bộ nghệ thuật

Hiện nay, Nhà trường đã có được Câu lạc bộ nghệ thuật (NBK MUSIC CLUB), bao gồm 02 đội: Music Team (Đội âm nhạc) và Dance Team (Đội vũ đạo).

Qua điều tra khảo sát thực tế ở CLB của Trường, có thể thấy số lượng HS tham gia CLB chưa cao, HS nữ tham gia CLB nhiều hơn học sinh nam.

Nhìn vào các hoạt động của Đội âm nhạc là phong phú, đa dạng, luôn liên kết để làm việc cùng với nhau để tạo nên những chương trình biểu diễn mang nét đặc trưng của trường THPT Nguyễn Bình Khiêm.

Bên cạnh những ưu điểm thì vẫn còn bộc lộ những tồn tại về kỹ năng trình diễn như: chưa chú trọng đến cách hát, chưa biết điều chỉnh âm lượng khi thể hiện cùng với bạn hát, nhất là chưa có kỹ năng hát tốp ca, hợp xướng nên sự phối hợp giữa các bè với nhau hầu như coi nhẹ; sai nhịp, phách, hát còn hụt hơi/quên lời cũng được bộc lộ rất rõ...

Giáo viên âm nhạc có đề xuất được kế hoạch hoạt động chung về hoạt động giáo dục âm nhạc ngoại khoá cũng như xác định được kế hoạch ngắn hạn, trung hạn, dài hạn trong tổ chức và bồi dưỡng, huấn luyện cho HS nâng cao năng lực âm nhạc.

1.3.3.4. Hoạt động giáo dục trong giao lưu và biểu diễn âm nhạc

Giao lưu và biểu diễn âm nhạc là một mặt nổi trội, góp phần cho sự nghiệp giáo dục chung của Trường THPT Nguyễn Bình Khiêm. Các hoạt động giao lưu thường niên tại Trường: giao lưu Văn nghệ chào mừng các ngày lễ, giao lưu văn nghệ trong cuộc thi.

Ban nhạc của CLB nghệ thuật cũng tham gia giao lưu với với ban nhạc ở Hà Nội.

Có thể thấy, hoạt động giao lưu âm nhạc trong những năm qua đã có những thành công nhất định, những tiết mục âm nhạc là yếu tố chủ yếu tạo nên thành công của những buổi giao lưu.

1.3.4. Đánh giá về hoạt động giáo dục âm nhạc ngoại khoá của Trường trung học phổ thông Nguyễn Bình Khiêm

1.3.4.1. Thuận lợi

Đội ngũ GV của Nhà trường có trình độ chuyên môn cao, yêu nghề, nhiệt huyết với công việc, luôn tìm tòi, sáng tạo trong dạy học, đổi mới phương pháp giảng dạy, nâng cao hiệu quả bài học.

Trường Nguyễn Bình Khiêm đóng ở địa bàn trung tâm quận Cầu Giấy, Hà Nội - nơi có sự tập trung cao về dân cư, kinh tế, văn hóa phát triển. Nhiều gia đình học sinh có điều kiện về kinh tế. Đóng góp, hỗ trợ của cha mẹ học sinh với nhà trường khá tốt.

1.3.4.2. Khó khăn, hạn chế

Tuy các hoạt động để nâng cao chất lượng giáo dục âm nhạc có được chú trọng nhưng chưa được thường xuyên do Nhà trường chú trọng vào việc học văn hoá nhiều, giáo viên nhạc có muốn tổ chức cho các em hoạt động ngoại khoá cũng không có thời gian mà phải làm ngoài giờ.

Các chương trình còn mang tính chất số lượng, giáo viên còn chưa chủ động bồi dưỡng kiến thức dẫn đến kỹ năng tổ chức hoạt động giáo dục âm nhạc ngoại khoá còn nhiều hạn chế.

Thời gian cho hoạt động ngoại khóa âm nhạc không nhiều. Môn Âm nhạc chưa có trong chương trình chính thức bậc THPT. Phương pháp tổ chức ngoại khóa âm nhạc của giáo viên trường THPT Nguyễn Bình Khiêm chưa thật khoa học, nội dung ngoại khóa cũng chưa phù hợp

Những khó khăn, hạn chế cho hoạt động giáo dục âm nhạc ngoại khóa tại trường THPT Nguyễn Bình Khiêm cần phải được quan hơn, cần có những biện pháp phù hợp, bài bản để khắc phục và phát triển trong các hoạt động giáo dục ở thời gian tới.

Tiểu kết

Từ cơ sở các khái niệm và thực trạng hoạt động giáo dục âm nhạc ngoại khóa tại Trường THPT Nguyễn Bình Khiêm, chúng tôi cho rằng: đây là cơ sở có tiềm năng và điều kiện để phát triển các HĐGDAN.

Về nội dung chương trình dạy học âm nhạc của Nhà trường là điều kiện tốt để đáp ứng các HĐGDAN.

Về hoạt động âm nhạc ngoại khóa đã phát huy được thế mạnh của Nhà trường, tạo được hiệu ứng mang tính tích cực đối với hoạt động âm nhạc trong và ngoài trường, trong giao lưu âm nhạc với một số cơ sở giáo dục nước ngoài. Tuy nhiên HĐANNK còn mang tính thời vụ; kỹ năng thể hiện âm nhạc của HS còn thiếu ổn định, nhiều tiết mục biểu diễn chưa đáp ứng được chất lượng nghệ thuật chưa gây được sự hứng thú, xúc động cho HS.

Chương 2

BIỆN PHÁP PHÁT TRIỂN HOẠT ĐỘNG GIÁO DỤC ÂM NHẠC NGOẠI KHOÁ TẠI TRƯỜNG TRUNG HỌC PHỔ THÔNG NGUYỄN BÌNH KHIÊM

2.1. Những yêu cầu đặt ra phát triển hoạt động giáo dục âm nhạc ngoại khoá cho học sinh trường trung học phổ thông Nguyễn Bình Khiêm

2.1.1. Mục đích của phát triển hoạt động âm nhạc ngoại khoá

Âm nhạc là môn học được lựa chọn theo nguyện vọng và định hướng nghề nghiệp đối với học sinh THPT. Nội dung giáo dục âm nhạc ở giai đoạn này giúp học sinh tiếp tục phát triển các kỹ năng thực hành, mở rộng hiểu biết về âm nhạc trong mối tương quan với các yếu tố văn hoá, lịch sử và xã hội, ứng dụng kiến thức vào đời sống, đáp ứng sở thích cá nhân và tiếp cận với những nghề nghiệp liên quan đến âm nhạc.

Ngoài việc trang bị thêm tri thức âm nhạc cho học sinh thì mục đích quan trọng là đánh thức, khơi dậy những cảm xúc, ước mơ, khát vọng nghệ thuật, góp phần hình thành ở học sinh khả năng thể hiện âm nhạc một cách độc lập và sáng tạo. Nhất là quan tâm đến phát triển năng lực thẩm mỹ cho học sinh.

2.1.2. Mục tiêu cụ thể của phát triển hoạt động âm nhạc ngoại khoá

Ngoài việc đáp ứng mục tiêu, nội dung cốt lõi của Chương trình giáo dục phổ thông mới môn Âm nhạc, phát triển hoạt động giáo dục âm nhạc ngoại khoá cần phải chú ý trang bị cho học sinh nắm vững kiến thức lý thuyết và thành thạo kỹ năng trình diễn âm nhạc.

Thông qua hoạt động giáo dục âm nhạc ngoại khoá phải hướng đến mục đích là: coi trọng việc trang bị tri thức, phát triển kỹ năng hát, đàn, ứng tác âm nhạc và khả năng làm việc nhóm của học sinh, giáo dục đạo đức, thẩm mỹ, thị hiếu âm nhạc cũng như óc sáng tạo âm nhạc cho học sinh, làm phong phú kinh nghiệm nghe nhạc, mở rộng hơn khả năng tác động của nghệ thuật âm nhạc vào lứa tuổi học trò, giúp học sinh nắm bắt được một số kỹ thuật thanh nhạc và kỹ năng trình diễn...

2.1.3. Nguyên tắc cơ bản của phát triển hoạt động giáo âm nhạc ngoại khoá

2.1.3.1. Đảm bảo tính mục đích

Hoạt động giáo dục âm nhạc ngoại khoá tại Trường THPT Nguyễn Bình Khiêm phải hỗ trợ được kiến thức cho việc học âm nhạc chính khoá của HS.

2.1.3.2. Đảm bảo tính hệ thống và kế hoạch cụ thể

Hoạt động giáo dục âm nhạc ngoại khoá ở Trường THPT Nguyễn Bình Khiêm phải được xây dựng mang tính hệ thống, thống nhất giữa các khối lớp, đáp ứng mục đích, yêu cầu nội dung giáo dục của từng khối lớp.

GV cần phải đề xuất với Nhà trường về kế hoạch bồi dưỡng, tập luyện kỹ năng biểu diễn, tổ chức và quản lý hoạt động giáo dục âm nhạc ngoại khoá.

2.1.3.3. Đảm bảo mục tiêu giáo dục âm nhạc

Hoạt động giáo dục âm nhạc ngoại khoá là một phần của cấu trúc chương trình chính khoá, có vai trò quan trọng, bổ sung kiến thức trong giờ học chính khoá, tạo môi trường cho người học áp dụng kiến thức vào thực tế, góp phần đào tạo toàn diện học sinh.

2.1.3.4. Đáp ứng theo nguyện vọng và định hướng nghề nghiệp cho học sinh

Giáo dục ngày càng hướng tới mục đích phát triển phẩm chất, năng lực cá nhân. Các em có quyền lựa chọn, tham gia các hoạt động mà các em yêu thích.

Hoạt động giáo dục âm nhạc ngoại khoá cần được phải được thiết kế theo định hướng phát triển năng lực của cá nhân học sinh, giúp HS tiếp xúc, hình thành và phát triển các năng lực cơ bản cần đạt cho học sinh THPT, hướng tới việc hình thành, phát triển kỹ năng làm việc nhóm, làm việc tập thể.

2.2. Biện pháp cơ bản cho việc phát triển hoạt động giáo âm nhạc dục ngoại khoá

2.2.1. Cải tiến kế hoạch hoạt động giáo dục âm nhạc ngoại khoá của

Nhà trường

2.2.1.1. Xây dựng kế hoạch hoạt động chung

Xây dựng hoạt động giáo dục âm nhạc ngoại khoá có hệ thống với sự điều hành, hướng dẫn của người giáo viên âm nhạc và thời gian phù hợp với hoạt động giáo dục chung của Nhà trường là tiền đề giúp cho quá trình học âm nhạc của học sinh thêm hứng thú, đồng thời hỗ trợ đắc lực cho công tác thúc đẩy các môn học khác tốt hơn.

Bảng 3: Kế hoạch hoạt động giáo dục âm nhạc ngoại khoá theo chủ điểm

Tháng	Chủ điểm	Nội dung và hình thức hoạt động
9	Chào năm học mới	Chào mừng ngày Khai giảng - Biểu diễn đàn, hát, múa.
10	Hướng về Thủ đô	Chào mừng ngày giải phóng Thủ đô - Giới thiệu và biểu diễn các ca khúc sáng tác về Hà Nội (từ năm 1954 đến năm 1975)
11	Tôn sư trọng đạo	Chào mừng ngày Nhà giáo Việt Nam - Thi âm nhạc giữa các lớp, nhóm nhạc.

2.2.1.2. Xây dựng kế hoạch hoạt động riêng

Xây dựng kế hoạch hoạt động riêng được tập trung chủ yếu thông qua các hoạt động rèn luyện kỹ năng trình diễn âm nhạc, câu lạc bộ, biểu diễn âm nhạc, trải nghiệm âm nhạc nhằm giúp HS tăng cường những năng lực giao tiếp, mở rộng quan hệ, nâng cao kiến thức, kỹ năng âm nhạc...

Để thực hiện tốt, giáo viên cần phải có kế hoạch và biết lập kế hoạch chi tiết, cụ thể cho từng hình thức hoạt động.

2.2.2. Rèn luyện một số kỹ năng trình diễn âm nhạc

2.2.2.1. Trang bị kỹ thuật

Giáo viên cần phải dành phần thời gian để tiếp xúc với học sinh, khắc phục những tật nhỏ về kỹ thuật như tư thế, cầm và chơi đàn, phát âm... Những gì tạo cho học sinh thói quen phát âm tốt, tư thế tay/miệng

đẹp... là cơ sở nền tảng của việc chơi đàn/hát và phát triển kỹ thuật chơi đàn/hát.

Theo chúng tôi, việc trang bị kỹ thuật cho học sinh có thể phân thành hai loại: *kỹ thuật thể hiện* và *kỹ thuật vận dụng vào âm nhạc thực tế*.

Mỗi tác phẩm âm nhạc có giá trị nghệ thuật riêng và tùy theo những qui định học thuật của tác giả tạo ra mà yêu cầu vận dụng kỹ năng thể hiện.

Ví dụ: Trích *Hoa thom bướm lượn*, Dân ca quan họ Bắc Ninh

Vừa phải 8

Ấy hoa tôi là này đoá hoa thom, ở
 Ấy hoa tôi là đây đoá hoa thom, ở

tình là con bướm lượn ô / tình là con bướm dạo ôi a,
 tình là con cá lượn ô / tình là con cá lội (ôi a).

Việc trang bị kỹ thuật chỉ là phương tiện để tạo ra các âm thanh nhạc khác nhau, nhưng nó lại có sự ràng buộc chặt chẽ tới phản ứng và xử lý âm nhạc một cách nhất quán cho HS.

Việc hướng dẫn, huấn luyện cho HS Trường THPT Nguyễn Bình Khiêm trình diễn âm nhạc cần có những yêu cầu riêng về phát triển kỹ thuật đàn/hát.

2.2.2.2. Kỹ năng thể hiện âm nhạc

Kỹ năng thể hiện âm nhạc thường bắt đầu từ việc nhận thức và kết thúc là biểu hiện ở phản ứng và hành động cụ thể.

Trước hết, để biểu đạt đúng giai điệu, có nhạc cảm... thì dù đàn/hát học sinh đều phải *thể hiện chính xác cao độ* - tức là đàn/hát đúng âm điệu.

Một trong những bước quan trọng trong việc hướng dẫn thể hiện âm nhạc là việc cung cấp cho học sinh một mẫu hoặc ví dụ về âm nhạc bằng âm thanh trực quan

Để biểu đạt đúng giai điệu, có nhạc cảm thì việc thể hiện chính xác tiết tấu là hết sức quan trọng.

2.2.2.3. Kỹ năng sử dụng công nghệ âm nhạc

Hiện nay công nghệ âm nhạc được sử dụng phổ biến trên thế giới. GV cần lựa chọn phần mềm âm nhạc thích hợp để giúp cho HS tự luyện tập tiết tấu sẽ rất hiệu quả.

2.2.2.3. Kỹ năng phối hợp trong trình diễn âm nhạc

a) Về trình diễn hát

Sự phối hợp đóng vai trò quan trọng, là nền tảng để HS cùng nhau trình diễn âm nhạc, tạo nên những tiết mục sinh động, có thể làm mờ các lỗi kỹ thuật, lỗi thể hiện âm nhạc; giúp cho HS biết nghe để phối hợp với nhau một cách chặt chẽ, gắn kết.

b) Về trình diễn ban nhạc

Khi diễn tập cho các ban nhạc HS của Trường, GV cần phải chú trọng cho HS về sự nhạy bén với nhịp điệu, tiết tấu để đạt được sự chính xác cùng khả năng ứng biến.

2.2.3. Tổ chức hoạt động trình diễn âm nhạc

2.2.3.1. Câu lạc bộ âm nhạc

Hoạt động giáo dục âm nhạc ngoại khoá thông qua hình thức CLB âm nhạc trong trường trung học phổ thông là hình thức hoạt động giáo dục ngoại khoá nhằm bổ trợ cho giáo dục nội khoá; là môi trường học tập, vui chơi giải trí lành mạnh, dễ thực hiện và có khả năng thu hút đông đảo học sinh tham gia trải nghiệm các hoạt động thực hành âm nhạc.

Hiện nay, hoạt động CLB âm nhạc của Trường vẫn còn mang tính thời vụ, vừa làm vừa rút kinh nghiệm

Việc tổ chức hoạt động CLB âm nhạc ở trường THPT Nguyễn Bình Khiêm không thể theo cách thức tổ chức đội văn nghệ chung chung.

a) Hợp xướng: là một biện pháp không chỉ nhằm tạo môi trường rèn luyện kỹ năng trình diễn mà còn tạo cho HS của Trường có cơ hội học hỏi thêm nhiều kiến thức âm nhạc, đặc biệt là thông qua sự hỗ trợ, bổ sung giữa các bè giọng với nhau sẽ tạo tính kỷ luật trong hoạt động tập thể và sự phối hợp trong làm việc nhóm.

b) Nhóm nhạc: là một biện pháp nhằm phát triển năng lực hợp tác, nâng cao các kỹ năng chơi nhạc, trình diễn, đối thoại; giúp HS cùng nhau luyện tập, biểu diễn, thảo luận, trao đổi về tác phẩm/phong cách/chủ đề âm nhạc nào đó (liên quan đến nội dung học tập) thông qua các loại hình trình diễn âm nhạc phong phú, đa dạng.

2.2.3.2. Xây dựng chương trình trình diễn âm nhạc

Việc xây dựng một chương trình âm nhạc phù hợp với HS là vấn đề quan trọng nhất. Chẳng hạn như một chương trình biểu diễn gồm những bài hát cách mạng có thể không phù hợp với một nhóm HS luôn có nhu cầu thưởng thức nhạc nhẹ phổ biến đương thời.

GV cần phải xác định mục tiêu của chương trình âm nhạc trước khi quá trình tư duy xây dựng chương trình.

Việc đảm bảo nội dung, chủ đề chính là một yêu cầu cực kỳ quan trọng cho CTTDAN.

Giáo viên cần phải phân tích và dự định, lên kế hoạch về các thể loại, hình thức sẽ được sử dụng trong CTTDAN.

2.2.3.3. Tổ chức diễn tập và trình diễn

a) Về diễn tập

Diễn tập là để liên kết, phát huy ưu điểm, hạn chế nhược điểm các HS tham gia thành một khối thống nhất. Việc trình diễn chỉ thành công khi các HS thực sự giàu sức diễn cảm nhờ quá trình diễn tập.

b) Về chuẩn bị và trình diễn

Việc đầu tiên chuẩn bị cho một chương trình âm nhạc thì GV cần phải *tìm hiểu, xem xét địa điểm trình diễn* đó ở trong nhà hay ngoài trời. Nếu biểu diễn ngoài trời, thì GV cần cân nhắc về âm thanh: bộ khuếch đại để có thể nghe được, hay khán giả sẽ đủ không gian để họ có thể thưởng thức một cách dễ dàng.

2.2.4. Các hoạt động trải nghiệm âm nhạc khác

Có rất nhiều nội dung, hình thức để đưa ra biện pháp hoạt động trải nghiệm âm nhạc cho HS trường THPT Nguyễn Bình Khiêm.

2.2.4.1. Cuộc thi âm nhạc

Quy trình cần thực hiện theo như sau:

Bước 1: Xác định tên chủ đề cuộc thi, mục tiêu, các nội dung, thể loại và hình thức biểu diễn, xây dựng qui chế thi.

Bước 2: Xác định thời gian và thời điểm tổ chức.

Bước 3: Tổ chức thông tin, tuyên truyền, quảng bá, vận động (đưa ra thông báo cuộc thi âm nhạc trước 01 đến 02 tháng tới toàn thể giáo viên, học sinh trong toàn trường để có thời gian chuẩn bị và luyện tập; nội dung, qui chế và yêu cầu rõ ràng, cụ thể cho các hạng mục thi để thu hút đông đảo học sinh tham gia).

Bước 4: Thành lập các ban (cuộc thi âm nhạc thường có 2 ban chính: Ban tổ chức và Ban giám khảo).

Bước 5: Thiết kế nội dung chương trình cuộc thi (xây dựng kịch bản, nội dung, thể loại, hình thức thi).

Bước 6: Chuẩn bị điều kiện, cơ sở vật chất (đàn, âm thanh, ánh sáng, màn hình led, logo...).

Bước 7: Tổ chức cuộc thi (khai mạc cuộc thi âm nhạc, giới thiệu cá nhân/nhóm thi, tiến hành thứ tự thi theo Ban tổ chức...)

Bước 8: Kết thúc cuộc thi (công bố kết quả, tổng kết, đánh giá chất lượng hội thi âm nhạc; trao giải thưởng).

2.2.4.2. Tham quan thực tế

Tham quan thực tế là biện pháp khá phổ biến trong giáo dục âm nhạc ở trường phổ thông. Ưu thế cơ bản của tham quan âm nhạc chính là ở chỗ nó tạo cơ hội cho HS được tiếp xúc với thực tế, được đến gần gũi hơn với đời sống âm nhạc.

Bước 1. Chuẩn bị

Bước 2. Tiến hành tham quan

Bước 3. Tổng kết tham quan

2.3. Thực nghiệm sư phạm

2.3.1. Mục đích thực nghiệm

Luận văn thực nghiệm triển khai nhằm kiểm chứng tính khả thi, hiệu quả của những biện pháp cơ bản về rèn luyện kỹ năng trình diễn cho HS trong việc phát triển hoạt động giáo dục âm nhạc ngoại khóa tại trường THPT Nguyễn Bình Khiêm mà luận văn đã đề ra.

2.3.2. Đối tượng thực nghiệm

Được chúng tôi lựa chọn gồm 50 HS thuộc lớp nghệ thuật âm nhạc và CLB âm nhạc của Trường THPT Nguyễn Bình Khiêm, quận Cầu Giấy, Hà Nội. Các em đều học từ cấp Trung học cơ sở của Trường và liên cấp lên cấp Trung học phổ thông, cho nên có trình độ âm nhạc tương đương, và phần lớn đều tham gia đội hợp xướng của Trường.

2.3.3. Nội dung thực nghiệm

Hoạt động giáo dục âm nhạc ngoại khoá thông qua tổ chức trình diễn âm nhạc với chủ đề “Tri ân thầy cô”, chào mừng Kỷ niệm Ngày Nhà giáo Việt Nam năm 2020.

Chương trình với thời lượng từ 25 đến 30 phút, gồm 5 tiết mục có ban nhạc hòa tấu đệm hát:

- Hợp xướng: Cánh điều mơ ước

Nhạc: Trịnh Tuấn Khanh; lời: Nguyễn Thị Hiền

Phối âm hợp xướng: Vinh Hưng

- Đơn ca: Cô giáo về bản

Sáng tác: Nguyễn Đăng Nghị

- Song ca nam nữ: Bước chân mùa thu

Sáng tác: Trương Quý Hải

- Tam ca nữ: Ngày nhà giáo

Sáng tác: Trần Tiến

- Tốp ca nam nữ : Thắp lên điều kỳ diệu

Sáng tác: Nguyễn Đức Cường

2.3.4. Thời gian thực nghiệm

Triển khai trong 03 tuần (từ ngày 3/10/2020 đến ngày 20/11/2020).

2.3.5. Tổ chức thực nghiệm

Để chuẩn bị cho chương trình đạt kết quả tốt, chúng tôi đã tổ chức tập hợp toàn bộ GV âm nhạc tham gia trao đổi, thống nhất triển khai. Chúng tôi tiến hành phân công từng GV phụ trách diễn tập cho HS từng tiết mục như sau: Thầy Vương phụ trách diễn tập tiết mục hợp xướng, thầy Tùng phụ trách diễn tập cho ban nhạc,...

2.3.6. Đánh giá kết quả thực nghiệm

Về phía GV: Thông qua quan sát hoạt động trải nghiệm âm nhạc của HS trên sân khấu, 100% giáo viên đều cho rằng HS trình diễn rất thăng hoa. Các em mạnh dạn, tự tin thể hiện kỹ năng chơi nhạc, biểu cảm tốt, có chất lượng nghệ thuật, khác nhiều so với cách trình diễn chương trình Khai giảng vào tháng 9.

Về phía HS: 100% HS tham gia chương trình cho rằng cảm thấy rất hấp dẫn, rất hứng thú nếu tiếp tục được tham gia các chương trình.

Tiểu kết

Việc định hướng về mục đích, mục tiêu cụ thể cũng như những yêu cầu cơ bản về đảm bảo tính mục đích, đảm bảo tính hệ thống và kế hoạch cụ thể, đảm bảo mục tiêu giáo dục âm nhạc, đảm bảo tính phù hợp với đặc điểm tâm sinh lý lứa tuổi, đáp ứng theo nguyện vọng và định hướng nghề nghiệp cho học sinh là không thể thiếu cho việc phát triển hoạt động giáo dục âm nhạc ngoại khoá tại trường THPT Nguyễn Bình Khiêm.

Biện pháp cơ bản nhằm phát triển hoạt động giáo dục âm nhạc ngoại khoá cho trường THPT Nguyễn Bình Khiêm là cần phải cải tiến kế hoạch hoạt động giáo dục âm nhạc ngoại khoá của Nhà trường, từ việc xây dựng kế hoạch hoạt động chung đến việc xây dựng kế hoạch hoạt động cũng đều giúp cho hoạt động giáo dục âm nhạc ngoại khoá của Trường đi vào nề nếp và các giáo viên âm nhạc hoàn toàn chủ động trong công tác thực hiện, điều hành.

Thông qua quá trình thực nghiệm biện pháp tổ chức trình diễn âm nhạc trước công chúng đã phần nào phản ánh kết quả của Luận văn. Tuy nhiên, cần phải có thêm thời gian hơn nữa để có điều kiện kiểm nghiệm thêm, giúp cho những biện pháp phát triển hoạt động giáo dục âm nhạc ngoại khoá tại trường THPT Nguyễn Bình Khiêm đạt hiệu quả hơn.

KẾT LUẬN

Âm nhạc có vai trò rất quan trọng đối với đời sống xã hội của con người, âm nhạc là món ăn tinh thần giúp cho con người trở nên yêu đời, lạc quan hơn. Âm nhạc phản ánh được tâm tư tình cảm của con người, đặc biệt hơn, âm nhạc có tác động rất lớn đến quá trình hình thành cũng như phát triển của con người. Bên cạnh đó, âm nhạc còn làm cho con người ta vui đi nỗi buồn, giải tỏa muộn phiền và còn mang lại niềm vui cho con người.

Qua quá trình tìm hiểu nghiên cứu đề tài tôi thấy rằng, nhìn chung Trường THPT Nguyễn Bình Khiêm đã và đang có những hoạt động nghệ thuật nói chung và đối với hoạt động âm nhạc nói riêng rất thiết thực, đáng ghi nhận. Về nội dung chương trình dạy học âm nhạc của Nhà trường không theo chương trình chung của Bộ cũng. Đội ngũ giáo viên dạy học âm nhạc được đào tạo bài bản về sự phạm âm nhạc, có trình độ chuyên sâu, có thể đáp ứng được mục tiêu của GDANNK. Nhà trường đã tổ chức nhiều hình thức hoạt động giáo dục âm nhạc ngoại khoá, đạt được những hiệu quả rất đáng ghi nhận. Khả năng âm nhạc của HS đáp ứng đủ các yếu tố cần thiết cho việc phát triển các hoạt động GDAN nói chung và hoạt động biểu diễn, giao lưu âm nhạc. Tuy nhiên còn nhiều mặt hạn chế về phương pháp tổ chức, chuẩn bị cho sự phát triển mang tính bền vững, linh hoạt; HĐANNK còn mang tính thời vụ, kỹ năng thể hiện âm nhạc của HS còn thiếu ổn định, nhiều tiết mục biểu diễn chưa đáp ứng được chất lượng nghệ thuật chưa gây được sự hứng thú, xúc động cho HS. Do đó Trường cần phải có chiến lược bồi dưỡng thì mới có thể phát huy được đến mức tối ưu cho các HĐANNK của Nhà trường.

Từ những lý do thì việc định hướng mục đích, mục tiêu cụ thể cũng như những yêu cầu cơ bản là hết sức cần thiết cho việc phát triển hoạt động giáo dục âm nhạc ngoại khoá tại trường THPT Nguyễn Bình Khiêm. Để hiện thực hóa những định hướng, yêu cầu đó thì sự đề ra những biện pháp mang tính cơ bản như cải tiến kế hoạch hoạt động giáo dục âm nhạc ngoại khoá của Nhà trường bằng cách hướng dẫn xây

dựng kế hoạch hoạt động chung, xây dựng kế hoạch hoạt động cũng đều giúp cho hoạt động giáo dục âm nhạc ngoại khoá của Trường nề nếp hơn, các giáo viên chủ động hơn trong phối hợp và điều hành.

Để gây hứng thú, niềm say mê âm nhạc cho HS thì rèn luyện cho HS kỹ năng trình diễn âm nhạc để các em có cơ hội hợp tác cùng bạn bè trình diễn, thể hiện “tài năng của bản thân” là hết sức cần thiết. Nó không đơn thuần chỉ là giải trí mà có tác dụng hơn trong việc đáp ứng được mục tiêu giáo dục của Nhà trường, đáp ứng nguyện vọng hoạt động nghệ nghiệp của các em sau này. Hoạt động giáo dục âm nhạc ngoại khoá là thông qua việc tổ chức cho các em trình diễn âm nhạc trước công chúng là một trong những biện pháp giúp các em có những trải nghiệm tuyệt vời với cuộc sống; thông qua cuộc thi âm nhạc, thăm quan thực tiễn là điều kiện để các em được tiếp xúc, giao lưu, học hỏi và mở rộng hiểu biết phục vụ cho công việc và cuộc sống của các em sau này.

Thực nghiệm tổ chức trình diễn âm nhạc trước công chúng chỉ phần nào phản ánh kết quả của Luận văn, cần phải có thêm thời gian hơn nữa để kiểm nghiệm thêm. Những biện pháp phát triển hoạt động giáo dục âm nhạc ngoại khoá trình bày trong Luận văn mang tính định hướng, có ý nghĩa và cần thiết với tình hình thực tiễn của trường THPT Nguyễn Bình Khiêm. Chúng tôi hy vọng sẽ tiếp tục nghiên cứu để có giá trị hơn, đạt hiệu quả hơn./.